

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare: Mikael Forssander
Titel: Beredningsansvarig
E-post: mikael.forssander@norrtalje.se

Till: Val- och demokratinämnden

Utredning om förändrade ersättningsbestämmelser för Norrtälje kommun

Förslag till beslut

1. Val- och demokratinämnden godkänner utredning gällande ändrade ersättningsbestämmelser för förtroendevalda i Norrtälje kommun enligt bilaga 1 till kommunstyrelsekontoret tjänsteutlåtande den 23 oktober 2024.

Val- och demokratinämnden föreslår:

2. Kommunfullmäktige antar bestämmelser och anvisningar om ersättningar till Norrtälje kommuns förtroendevalda enligt val- och demokratinämndens förslag.

Sammanfattning

Val- och demokratinämnden beslutade i mars 2024 att kommunstyrelsekontoret skulle genomföra en utredning gällande ändrade ersättningsbestämmelser för förtroendevalda i Norrtälje kommun. Utredningen ska vara klar till nämndens sammanträde i november 2024. Utredningen skulle genomföras utifrån sex punkter med stöd av Sveriges kommuner och regioner och resultera i ett omarbetat förslag av ersättningsbestämmelser. Utifrån uppdraget har kommunstyrelsekontoret genomfört utredningen i samverkan med SKR som tillsammans med förslaget till nya bestämmelser är bilagd i sin helhet till kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtande i ärendet.

Ärendet

Bakgrund

Frågan om hur förtroendeuppdrag ska arvoderas och nuvarande ersättningsbestämmelsers utformning har diskuterats en längre tid. I Mål- och budget 2022 fick val- och demokratinämnden ett uppdrag att omarbeta nuvarande bestämmelser i syfte att göra dem mer lättlästa och tillgängliga. Arbetet fick en ny utformning under senhösten 2022 och i december samma år beslutade kommunfullmäktige att val- och demokratinämnden skulle genomföra en grundlig översyn av nuvarande bestämmelser.

Utifrån uppdraget i Mål- och budget tog kommunstyrelsekontoret fram ett förslag till omarbetade bestämmelser som val- och demokratinämnden i maj 2023 antog. Kommunstyrelsens arbetsutskott valde dock att i september återremittera ärendet till nämnden med motiveringen att val- och demokratinämnden inte genomfört en grundlig översyn av bestämmelserna.

Till följd av att ärendet återremitterats till val- och demokratinämnden beslutade nämnden att anlita Sveriges kommuner och regioner (SKR) för att genomföra översynen. SKR presenterade resultatet av sin granskning av bestämmelserna i februari 2024. Resultatet av granskningen blev att nämnden formaliserade uppdraget och gav i uppgift till förvaltningen att genomföra en utredning baserat på sex punkter som skulle presenteras för nämnden i november samma år.

Utredningens utgångspunkter

De sex punkter som utredningen skulle utgå ifrån byggde dels på det som framkom av SKR:s granskning, dels det som partierna själva lyfte i samband med att det tidigare förslaget remitterades till dem. Punkterna var följande:

1. **Årsarvodets utformning:** SKR fann att nuvarande bestämmelser om årsarvodet stod i strid med ett utfall från Högsta förvaltningsdomstolen gällande rätten till ersättning för uppdrag som inte sker på betydande del av heltid eller mer.
2. **Bestämmelser gällande kommunalråd, gruppledare och beräkningsgrunden för ersättningsbestämmelserna:** Punkten omfattar de tre olika frågor som i nuvarande bestämmelser har ett nära samband och flera partier lyfte att reglerna behövde förändras.
3. **Modell för beräkning av ordförandens sysselsättningsgrad och ersättning:** Flera partier gav uttryck för att nuvarande ersättningsnivåer till nämndpresidier var godtyckligt satta och efterfrågade att en modell togs fram för att beräkna ordförandens sysselsättningsgrad som byggde på det faktiska åtagandet.
4. **Ersättning för presidieuppgiften i Norrtälje kommuns råd:** I nuvarande bestämmelser utgår endast sammanträdesersättning och reskostnads- och restidsersättning för uppgiften i råden. Ett antal partier gav uttryck för att presidierna i råden borde ha en ersättning för uppdraget på motsvarande sätt som nämnderna.
5. **Ansvarsförsäkring för uppgiften i de kommunala bolagen:** I remissyttrandena lyftes behovet av att uppgiften i de kommunala bolagen omfattades av en ansvarsförsäkring. Även om det inte har direkt betydelse för bestämmelserna kan det indirekt påverka ersättningsnivåerna för uppgiften. Därför inkluderades det i utredningen.
6. **Reskostnads- och restidsersättning:** Av de inkomna yttrandena föreslog flera partier förändringar gällande reglerna för reskostnads- och restidsersättning. Därför inkluderas även denna punkt i utredningen.

Utredningens resultat

Utredningen återfinns i sin helhet som slutrapport i bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande. Utifrån uppdraget har utredningen resulterat i tre konkreta förändringar av nuvarande bestämmelser. Dessa kan sammanfattas i följande tre punkter:

1. Ersättningsbestämmelserna är helt omskrivna utifrån SKR:s rekommendation enligt bilaga 2 till detta tjänsteutlåtande.
2. Flera uppdrag som tidigare var årsarvoderade föreslås ersättas med ett förhöjt grundarvode som omfattar samma arbetsuppgifter som det tidigare årsarvodet men i gengäld ger rätt till sammanträdesersättning, förlorad arbetsinkomst, förrättningsersättning och restidsersättning.
3. En modell är framtagen för beräkning av ordförandens sysselsättningsgrad och utredningen har sammanställt en stor mängd data gällande nämndernas mötestid och antal behandlade ärenden. Det har tidigare saknats en samlad bild och den kan nu användas i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Beträffande bestämmelserna för kommunalråd har också utredningen tydliggjort gällande regelverk och kartläggningens av nämndernas data pekar på att framför allt kommunfullmäktiges ordförande sysselsättningsgrad är för låg jämfört med dagens nivå. Resultatet indikerar också att uppdraget som socialnämndens ordförande skulle behöva utföras på betydande del av heltid. Beträffande de övriga punkterna i uppdraget innebär de inga större förändringar i gällande regelverk eftersom det finns behov av en politisk inriktning gällande gruppledarersättningen och huruvida uppgiften i presidierna i råden ska arvoderas. Detta beror på att dessa frågor baseras på en politisk viljeinriktning och ambitionsnivå. Avslutningsvis kommer frågan om ansvarsförsäkring för uppgiften i de kommunala bolagen hanteras som en separat utredning inom ramen för Norrtälje kommunhuskoncern

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsekontorets stabs- och planeringsavdelning tillsammans med Sveriges kommuner och regioner.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningen har genomförts utifrån premissen att de förändrade bestämmelserna inte ska vara kostnadsdrivande utan alla förslag till förändringar bygger på omfördelning i givna ekonomiska ramar. De förändrade bestämmelserna innebär dock att uppdrag som tidigare varit årsarvoderade och därmed inte gett rätt till flera ersättningar nu kommer att vara ersättningsberättigade. I syfte att hantera denna kostnadsökning har de nya förhöjda grundarvodena för presidierna sänkts jämfört med dagens årsarvode. Sänkningen har baserats på nämndens sammanträdestid sett över ett år för att ta höjd för att presidiet får rätt till sammanträdesersättning. Sammantaget bör minskningen alltså innebära att den tillkommande kostnaden för sammanträdesersättningen kan hanteras inom befintliga ramar. Det är svårare att förutsäga vad kostnaden för förlorad arbetsinkomst och restidsersättning blir men givet att antalet uppdrag som omfattas av förändringen är få bör ökningen bli marginell. Kommunstyrelsekontorets bedömning är att denna kostnadsökning bör kunna hanteras inom nämndernas befintliga ramar

Konsekvenser för barn

Ärendet bedöms inte få några konsekvenser för barn.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Ersättningsbestämmelserna syftar till att skapa förutsättningar för personer att åta sig förtroendeuppdrag i Norrtälje kommun oavsett var i kommunen vederbörande bor. Utifrån det perspektivet är det viktigt att bestämmelserna även möjliggör för de som bor på landsbygden eller skärgården. I förslaget till bestämmelser utgår fortsatt restidsersättning baserat på avståndet från den förtroendevaldes bostad till sammanträdesplatsen. Denna ersättning syftar just till att skapa incitament för innevånare som inte bor i Norrtälje att åta sig uppdrag eftersom de kompenseras för den tid de lägger ner för att ta sig till sammanträden och förrättningar

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Johan Hernman
Stabs- och planeringschef
Stabs- och planeringsavdelning

Bilaga/Bilagor

Bilaga 1 – Slutrapport utredning gällande ändrade ersättningsbestämmelser för förtroendevalda i Norrtälje kommun den 21 oktober 2024

Bilaga 2 - Bestämmelser och anvisningar om ersättningar till Norrtälje kommuns förtroendevalda den 16 oktober 2024.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsekontoret.